

שור שנגה את הפרה פרק חמישי בבא קמא

מ"ב

עין משפט
נר מצוה

לב א מ"י פ"ד מהלכות
חובל ומוק הלקט
ועין כשהשגות ומ"מ סמג
עשין ע טו"ש ע"מ סימן
מכ סעף א:
ב ב ג מ"י פ"ד מהל'
מקי ממון הלכה ג ד
סמג עשין ס טו"ש ע"מ
סימן תה סעף ג:
לד ד מ"י פ"ד מהל'
חובל ומוק הלקט ג ד
סמג עשין ע טו"ש ע"מ
סימן מכ סעף ב:

הנהגות הב"ח

(א) נ"י רשב"ה ודלות
מביעי ליה: (ב) רש"י ד"ה
ושמין ודלות ונותנין כל:
(ג) ד"ה וזכא וכו' בעליהן
הן וכשתם: (ד) תוס' ד"ה
תמרתא וכו' תכסוב שור
מדמי ודלות:

גליון הש"ס

גב' ביצר משלם דמי
ולדות: עין לעיל דף מז
ע"פ חוספות ד"ה וכן:

הנהגות הגר"א

[א] תוס' ד"ה טו ודלות
כו' ביוצאים לא כו' כי נ"ב
ויוצא ש"פ ורמב"ם חולק
(ועי' הגר"א סימן תכ"ג
ס"ה ז):

מוסף רש"י

שבו לכס פה.
אלעזר עבד אברהם
היה (יבמות סב). ודמי
ולדות לבעל. המורה
זכאה לו דכתיב בעל
האשה (לעיל לורשיה).
האשה נותן לורשיה.
נוק ולער (שם). היתה
שפחה ונשתחררה.
לומר היתה משוחררת
משפחה ממסחר (שם).
או גיורת. מעוברת מגר,
ומנו שיהם, זבה. פטור
מן הכל שהוא קודם הויל
ואין לה יורשין כל הקודם
כשלה זכה וזה ששט
ידיו קודם לכל אדם, אבל
ישראלית מעוברת משראף,
אפילו אין להם גנים יט
לה יורשין לירש חלקה
ויש לו יורשין לירש חלקה,
ודוקא נשתחררה קודם
חננה, אבל היתה שפחה
כשחבל בה חייב בכל אפילו
דמי ולדות ויתן ללדויה,
דמי ולדות שפחה איס
אלא נבעלים שלה כדאמרין
(לעיל) דלמא ליה חמרתא
מעוברת אדוקת מינא
(לעיל ז).

חמרתא מעוברתא ב'. וא"ת הא גבי צור תנן בשלהי פרקין
נפל לתוכו עבד או אמה פטור ולא אמרינן דהוי
כחמרתא מעוברתא ולא נמעטיה משור ולא אדם וי"ל דהכא לא
מיעט הכתוב שור (ו) דמי ולדות אלא במקום שהולדות של בעל דכתיב

HebrewBooks.org © Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

בעל האשה אצל כאן הולדות לאדון
דכתיב האשה וילדה תהיה לאדוניה:
אמ"ן ולדות צרי גינהו. [א] ביוצאים
לא פליג רב חסדא ומודה
הוא דזכו דהא ככתובות דפרק נערה
(דף מג): אלטרין קרא למעטי שאין
אדם מוריש זכות בתו לבנו והכא
ליכא מיעוט ועוד מדפריך לרבה
מצרייתא דהכא את האשה ומוקי
לה שחבל בחיי הגר אצל לרב חסדא
משמע דניחא לאחר מיתת הגר
ודוקא גר אצל כשאני גר משלם
דמי ולדות ליוצאים:

ומי עדיף מבתניתין. וא"ת ומאי
ס"ד דמקשן וכו' לא ידע דלא
עדיף ויש לומר משום דכתיב צרייתא
קמי נוק ולער וכו' היכי דנוק ולער
איירי בכל ענין כמו כן נזק דמי
ולדות איירי בכל ענין:
ותני

ישבו לכם פה עם החמור (עם הדומה לחמור): * ביצר משלם דמי ולדות:
דמי ולדות (ב) שבה ולדות מיבעי ליה הכי נמי קאמר ביצר משלם דמי ולדות
ושבה ולדות שמין את האשה כמה היא יפה עד שלא ילדה וכמה היא יפה
משילדה: אמר רשב"ג א"כ משהאשה יולדת משבחת: מאי קאמר אמר רבה
ה"ק וכו' אשה משבחת קודם שתלד יותר מלאחר שתלד והלא אשה
משבחת לאחר שתלד יותר מקודם שתלד אלא שמין את הולדות ונותנין
לבעל תניא נמי הכי וכו' אשה משבחת קודם שתלד יותר מלאחר שתלד
והלא אשה משבחת לאחר שתלד יותר מקודם שתלד אלא שמין את
הולדות ונותנין לבעל רבא אמר הכי קתני וכו' אשה למי שיוולדת משבחת
ואין לעצמה בשבה ולדות כלום אלא שמין את הולדות ונותנין לבעל
ושבה ולדות חולקין תניא נמי הכי אמר רשב"ג וכו' אשה למי שיוולדת
משבחת ואין לעצמה בשבה ולדות כלום אלא שמין נזק בפני עצמו וצער
בפני עצמו ושמין את הולדות ונותנין לבעל ושבה ולדות חולקין קשיא
דרשב"ג אדרשב"ג ל"ק כאן במבכרת כאן בשאינה מבכרת ורבנן דאמרי
שבה ולדות נמי לבעל מאי טעמא (ז) כדתנן ממשמע שנאמר ויצאו
ילדיה איני יודע שהיא הרה מה ת"ל הרה לומר לך שבה הריון לבעל
ורשב"ג האי הרה מאי דריש ביה מבעי ליה לכדתניא ר"א בן יעקב אומר
לעולם אינו חייב עד שיכנה כנגד בית ההריון אמר רב פפא לא תימא
יד ורגל דלא: היתה שפחה ונשתחררה או גיורת פטור: אמר רבה לא
שנו "אלא שחבל בה בחיי הגר ומת הגר דכיון דחבל בה בחיי הגר זכה בהו
גר וכיון דמת הגר זכה בהו מן הגר אבל חבל בה לאחר מיתת הגר וזכא
לה אידי בגוייהו ומיחייב לשלומי לה לדידה א"ר חסדא מרי דיכי אמר ולדות
צרי גינהו וזכא בהו אלא איתיה לבעל זכה ליה רחמנא ליתיה לבעל לא
מיתבי (ח) הכה את האשה ויצאו ילדיה נותן נזק וצער לאשה ודמי ולדות לבעל לא
אין הבעל נותן לורשיו אין האשה נותן לורשיה היתה שפחה ונשתחררה או
גיורת זכה אמרי ומי עדיפא ממתניתין דאוקימא שחבל בה בחיי הגר ומת הגר
הכא נמי שחבל בה בחיי הגר ומת הגר ואיבעית אימא לאחר מיתת הגר
ותני

לזכא: ונוקא דהכא כחבלה דעלמא הקיז במסכת כתובות דפרישית לעיל: ושמין ולדות. (ט) ונותן כל דמיהן לבעל:
ושבה ולדות. דהיינו פחת דמי נפח גופה מחמת ריקון הולד חולקין: קשיא דר"ש כו'. דהכא קתני ושבה ולדות חולקין אלמא אשה
משבחת לימכר כשהיה הרה יותר מריקנית ולעיל קתני אשה משבחת משתלד יותר מקודם לכן: **במצרכה.** דמיה פחותין קודם לידה
מלאחר לידה דמסוכנת היא: **שיחמא.** חמימות והיינו כנגד כל החלל כולו: **זכא צו איסי.** דהא ולדות נכסי צעליה (ו) וכשתם הגר
ועדיין היא מעוברת היא החזקה בהן והיא קודם לכל אדם הלכך כי חבל בה צמר הכי משלם לה לדידה: מרי דיכי. בעל שמועה
זו. הלוא מתגרמין דיכי (בראשית לו): **לצרי גינהו.** קשרי מעות וכספים הן שמועה בהן מן ההפקר: **איסייה** לבעל. או לורשיו
זכי להו רחמנא: **ליסייה** לבעל כו'. דחיוצא אימת אחי לה בשעת חבלה והרי אין לה מוצעין: אין האשה נותן לורשיה. הא אוקימנא
בגרסה לפיכך אין הבעל יורשה דפרק שור שנגה ד' וה' (לעיל דף מג): **זכא.** המובל כמה שצידו ואפי' לאחר מיתת הגר חבל בה זכה בה:

א"כ משהאשה יולדת כו'. מפרש בגמרא: ונוסן לבעל שהמורה
זכתה לו דכתיב בעל האשה (שמות כא): **היסה שפחה ונשתחררה.**
כלומר היתה משוחררת או גיורת נשואה לגר או לעבד משוחרר
ואין לה בעל שמת פטור דהמחזיק בנכסי הגר שמת ואין לו יורשין

זכה וזה קודם לזכות במה שצידו.
והאי דנקט האי לישנא היתה שפחה
ונשתחררה ולא נקט היתה משוחררת
משום דע"כ צלחין לה בנים הימנו
קאמר והיינו דקאמר היתה שפחה
ונשתחררה דמשמע עמה מקריב
דעדיין לא היו להם בנים והוא הדין
נמי לישראלית הנשואה לגר ומת הגר
דפטור דהא דמי ולדות לבעל והאי
דנקט שפחה וגירות משום דסתם
שפחה משוחררת נשואה למשחרר
וסתם גירות לגר: **גב' דרז אדא**
נר אהבה. צשור שנגה ארבעה

וחמשה (לעיל דף מג): **דמי נפח**
קרא. כי יצא אנשים אלמא במתכוין
לחבירו משמע: **דמי ולדות שבה**
ולדות הוא. דקמני שמין את האשה
כו' ויש בכלל שומא זו דמי ולדות
וזמניה שהאשה נראית משוחררת ובעלת
אזכרים מפני העובר דמיה יקרינ:
ה"נ קאמר כיז משלם דמי ולדות
ושבה ולדות. שהן משבחות את
האשה: **שמין את האשה.** כמה
האשה יפה בצביל ולדות הללו עד
שלא ילדה וכמה היא יפה עכשו
כשתהיה נפחתה ונפחתה דמיה ונותן
לבעל ומוקף של אשה אינו בכלל
שומא זו דלאן כאן אלא פחת ריקון
העובר אצל כחש גופה מחמת המכה
ונפחתה דמיה משהיתה ראויה לימכר
כשהיתה צריאה ריקנית הוא נזק
ואינו של בעל אלא כשאר חבלה
הוא והדין קיזו ככתובות (דף סה):
זומן שצסתה לה שני חלקים ולו אחד
וזומן שצגלו לו צ' חלקים כו':
מאי קאמר. דמשמע דהכי קאמר
ליה דא"כ לדידך אימ לך דמשהאשה
יולדת משבחת ות"כ הא קאמר
דמסתחא: והלא **אשה משבחת.**
דמיה לאחר שתלד דמתחילה דמיה
פחותין לימכר שמסוכנת היא למות
צער לידה והכי משמע מתניתין
איכ' דכן שמין דקאמרת אשתכח
דלא יסיג ליה מירי דמשהאשה
יולדת משבחת: **וכי נמי שפחה**
יולדת. למי שזכתה תורה דמי ולדות
יבצין נמי שבה דמי נפחא שדמי
גופה מתעלין הא ודאי שבה דמי
נפחא מחמת גופה נמי אחי וזק
הוא: **חולקין.** שדמי הנפח מחמת
שיקן צלחין: **אלא שמין נזק בפני**
עלמו. היינו כחש הגוף מחמת מכה
ודמיה פחותים מהשהיה ריקנית
צריאה ואין שומת פחת ריקון:

וצער בפני עלמו. ונוקא דהכא כחבלה דעלמא הקיז במסכת כתובות דפרישית לעיל: ושמין ולדות. (ט) ונותן כל דמיהן לבעל:
ושבה ולדות. דהיינו פחת דמי נפח גופה מחמת ריקון הולד חולקין: קשיא דר"ש כו'. דהכא קתני ושבה ולדות חולקין אלמא אשה
משבחת לימכר כשהיה הרה יותר מריקנית ולעיל קתני אשה משבחת משתלד יותר מקודם לכן: **במצרכה.** דמיה פחותין קודם לידה
מלאחר לידה דמסוכנת היא: **שיחמא.** חמימות והיינו כנגד כל החלל כולו: **זכא צו איסי.** דהא ולדות נכסי צעליה (ו) וכשתם הגר
ועדיין היא מעוברת היא החזקה בהן והיא קודם לכל אדם הלכך כי חבל בה צמר הכי משלם לה לדידה: מרי דיכי. בעל שמועה
זו. הלוא מתגרמין דיכי (בראשית לו): **לצרי גינהו.** קשרי מעות וכספים הן שמועה בהן מן ההפקר: **איסייה** לבעל. או לורשיו
זכי להו רחמנא: **ליסייה** לבעל כו'. דחיוצא אימת אחי לה בשעת חבלה והרי אין לה מוצעין: אין האשה נותן לורשיה. הא אוקימנא
בגרסה לפיכך אין הבעל יורשה דפרק שור שנגה ד' וה' (לעיל דף מג): **זכא.** המובל כמה שצידו ואפי' לאחר מיתת הגר חבל בה זכה בה:

(א) לעיל מג, (ב) א שנת ל
וסינ', (ג) קדושין סח.
ויבמות סב. כתובות קסא.
נדה טו, (ד) ז"ל כדמיה,
(ה) לעיל מג, (ו) שמת
כאן, (ז) כס"פ ומה,

תורה אור השלם

1. ויאמר אברהם אל
קצרו שבו לכם פה עם
החמור ואני ודעתי נלכה
עד בה ונשתחרר ונשחרר
אליכם: בראשית כב ה
2. וכו' ויצו אנשים ונגפו
אשה דרה וקראו ילדיה
ולא ידעה אסון עניש
יגעש פאשר ירשת עליו
בעל וקאשה ונתן
בפלליה: שמות כא כב

רבינו חננאל

אדם שהיה מתכוין
לחבירו והכה את האשה
ויצאו ילדיה משכב דמי
ולדות. כיצד משלם שמין
האשה כמה היתה יפה
שור. ואקשינן אמנותין
הא דמי ולדות ושבה
ולדות הוא, דהא שמין
אותה כאשר שכבר ילדה
ולדה עמה, אמ' רב יהודה
אין, והכי קאמי' ויבצין
משלם דמי ולדות ושבה
ולדות, שמין את האשה
כמה היתה יפה, הא
דאמרין מאי קאמי',
לפרשי דברי רבן שמעון
בן גמליאל, אמ' רבה הכי
קתני, וכו' אשה משבחת
קודם שתלד, אדרבה אינה
משבחת אלא אחר שתלד
דאיפיקא לה מסכנת
לידה כול', תניא כוותיה,
והכי אמ' רבי קתני, וכו'
אשה למי שיוולדת
משבחת ואין לעצמה
בשבה ולדות כלום אלא
שמין כול', תניא כוותיה,
אמ' רבן שמעון, וכו'
גמליאל וכו' אשה למי
שיוולדת משבחת ואין
לעצמה בשבה ולדות
כלום, אלא שמין נזק וצער
כי חבלא דעלמא ונותן
לאשה, ודמי ולדות לבעל,
ושבה ולדות חולקין.
ואקשינן דרבן שמעון בן
גמליאל אדרבן שמעון בן
גמליאל, ומשנינן לא דתני
אין לה שבה במבכרת
דאית לה צער והא דתני
יש לה שבה בשילדה כבר
דלית לה צער ויש לה
שבת, פיר', כל היכא
דסליק בולד שיחמא הוא
מקום החלל, לאפוקי ידיה
ורגליה. היתה שפחה
ונשתחררה או גיורת
פטור. אוקימא רבה
בשחבל בה בחיי הגר ומת
הגר דפקעה וכוותיה, אבל
חבל בה לאחר מיתת הגר
הולדות לעצמה הן. ורב
חיסדא אמ' איתיה לגר
זכה בהו, ליתיה לגר לא
זכה בהו. ומוחבין מיהא,
היתה שפחה ונשתחררה
או גיורת זכה. ומפיקין,
מי עדיפא ממתניתין
דאוקימנא בשחבל בה
בחיי הגר ומת הגר דפקעה
לה וכוותיה, ואי בעייתא
הא לאחר מיתת הגר חבל

ותני זכה.